

Vejledning til de mundtlig-praktiske prøver i Lokale valg

**Inerisaavik/KIIN
2009**

Colofon

Udgivet af Inerisaavik / KIIN - 2009

Udarbejdet af fagkonsulent Bent Mortensen

Redigeret af afdelingsleder Lone Hindby og souschef Louise Richter

2. elektroniske udgave

Indhold

Overordnet forord	5
Fagligt forord til Lokale valg	6
Prøven i fagområdet	
Læringsmål	
Generelt om prøven	6
Indledning	
Elevens valg	
Hvad prøves der i, og hvordan prøves der?	7
Elevens præsentation	
Prøvespørgsmål	
Sprog ved prøven	
Afvikling af prøven	8
Inden prøven	
Klargøring af tidsplan og lokaler m.m.	
Udlevering af prøvespørgsmål	
Forberedelse	
Fremlæggelse	
Votering	
Hvad lægges der vægt på i vurderingen af eleverne	9
Den gode præsentation	
Tekstopgivelser	10
Censur	10
De enkelte fagområder med eksempler	10
Fagområdet Musik, sang, bevægelse og drama	11
Musik	
Sang	
Drama	
Bevægelse	
Fagområdet Idræt og udeliv	15
Udeliv	
Idræt	
Fagområdet Kunst og arkitektur	17
Kunst	
Arkitektur	
Fagområdet Håndværk og design	19
Design	
Sløjd	
Håndarbejde	
Hjemkundskab	

Læreren og den daglige undervisning	23
Den løbende evaluering	
Årskarakterer	
Vejledning til eleverne om den afsluttende evaluering	24
Anvendelse af computer til prøven	31
Bilag	32
Fagområdetets formål	
Synopsis med læringsmål i fagene	
Karakterbeskrivelse mundtlig-praktisk	
Klip fra bekendtgørelsen om den afsluttende evaluering i folkeskolen	

Overordnet forord

Formålet med denne vejledning er at præcisere og uddybe de prøvekrav, der stilles til den afsluttende evaluering i folkeskolen, se Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen.

Det er også formålet at tydeliggøre den sammenhæng, der er mellem prøvekrav og folkeskolens formål og grundlag, trinformål, fagformål og læringsmål samt lærerplanen i faget.

Formålet for folkeskolen er bindende for undervisningen, se Landstingsforordning nr. 8 af 21. maj 2002 om folkeskolen.

Trinformål, fagformål og læringsmål er også bindende for undervisningen, se Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 24. juni 2003 om trinformål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder.

Læreplanen for ældstetrin i folkeskolen indeholder dels en bindende del med *trinformål, fagformål og læringsmål i de enkelte fag* og dels en vejledende del med forslag til undervisningsaktiviteter, forslag til den løbende evaluering og forslag til undervisningsmaterialer.

Det styrende for al undervisning er således folkeskolens formål og grundlag, trinets formål og fagernes formål samt læringsmålene i de enkelte fag, som undervisningen skal tilrettelægges og evalueres efter. Dette gælder både for den interne, løbende evaluering og den afsluttende evaluering, herunder kravene til de afsluttende prøver.

Undervisningens indhold fastlægges, så kravene ved de afsluttende prøver i de enkelte fag kan opfyldes.

I følge folkeskoleforordningen § 18, stk. 4, afsluttes ældstetrinet med en samlet vurdering af elevens udbytte af undervisningen. I den samlede vurdering indgår:

- vidnesbyrd og standpunktskarakterer
- elevens egen vurdering
- prøver og en projektopgave

Eleven skal inden den afsluttende evaluering orienteres om de enkelte dele i evalueringen samt prøvekravene, vurderingskriterierne, og om hvordan de enkelte prøver foregår.

Denne vejledning er en del af en samlet udgivelse på i alt 10 vejledninger.

Udgivelsen omfatter hæfter i fagene og fagområderne:

Grønlandsk	Naturfag
Dansk	Samfundsfag
Engelsk	Religion og filosofi
3. fremmedsprog	Projektopgaven og Elevens egen vurdering
Matematik	Lokale valg

Lise Lennert Olsen
Direktør i Departementet for Uddannelse

Jens Jakobsen
Leder af Inerisaavik

Fagligt forord til Lokale valg

Lokale valg er obligatorisk for alle elever gennem hele skoleforløbet. Det vil sige, at der på alle tre trin i folkeskoleforløbet skal undervises i emner inden for de 4 fagområder:

- Håndværk og design
- Kunst og arkitektur
- Idræt og udeliv
- Musik, sang, bevægelse og drama.

Undervisningen i Lokale valg tager udgangspunkt i praktiske opgaver. Gennem det praktiske arbejde og i dialog med lærere, elever, forældre, kunstnere, musikere, idrætsudøvere og andre personer med relation til fagområderne, vil eleven tilegne sig en lang række faglige teknikker, samtidig med at eleven udvikler mangeartede kompetencer inden for alle fagområder i Lokale valg.

Således har eleven gennem forskellige undervisningsforløb opnået både praktiske fagspecifikke teknikker, men også teoretisk viden og indsigt. Arbejdsprocesser fra idé, over planlægning til udførelse står centralt i de praktisk-musiske fag, og det er en vigtig del af elevens alsidige personlige udvikling.

Prøven i Lokale valg:

Fagformålet for Lokale valg er beskrevet i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 24. juni 2003 om trinmål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder og er grundlaget for den daglige undervisning. Endvidere er der i den vejledende læreplan for ældstetrin angivet læringsmål specificeret på kategorier i de 4 enkelte fagområder.

Prøverne er mundtlig-praktiske prøver. De har det sigte, at eleven viser sin faglige og alsidige viden indenfor udvalgte fagområder i Lokale valg. Ved prøven skal eleven også vise evne til i samtale at formidle sin viden.

Den mundtlig-praktiske prøve i Lokale valg ligger i 10. klasse. Den enkelte elev kan selv vælge at komme til prøve i ét af fagområderne i Lokale valg. Hvis eleven ønsker at gå til prøve, skal skolen have besked inden 1. december.

Læringsmål

Prøven skal relatere sig til læringsmålene for fagområdet. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke har udarbejdet lokale læringsmål for fagområdet, er det læringsmålene i den vejledende læreplan for Lokale valg, der er gældende.

Generelt om prøven

Indledning

Der kan afholdes prøve i fagområderne Håndværk og design, Kunst og arkitektur, Idræt og udeliv samt Musik, sang, bevægelse og drama.

Prøverne består af en forberedelse og en fremlæggelse. De kan gennemføres individuelt eller i en gruppe. Til en individuel prøve gives 20 - 40 minutter til forberedelsen og 20 - 40 minutter til fremlæggelsen. Til en gruppeprøve gives 40 - 80 minutter til forberedelsen og 40 - 80 minutter til fremlæggelsen. Tidsrammen fastsættes af læreren og eleverne i god tid før prøven.

Undervisningen skal have levet op til fagområdets formål, således at eleven har opnået indsigt og alsidige færdigheder. Samtidig skal undervisningen have fremmet skaberglæde og kreativitet hos eleven. Disse forhold skal således afspejles i prøven.

Elevens valg

Eleven vælger først hvilket fagområde, der skal prøves i. Derefter beslutter eleven i samråd med læreren, i hvilken form udbyttet af arbejdet med fagområdet skal præsenteres.

Præsentationen kan blandt andet bestå i, at eleven udvælger et eller flere produkter, som er fremstillet inden for det sidste skoleår, og som eleven ønsker at fremlægge under prøven. Nogle produkter kan eleven medbringe ved prøveafholdelsen fx:

- små skulpturer
- malerier
- mindre træsløjdsarbejder
- håndarbejdsprodukter.

Nogle emner kan vanskeligt præsenteres i form af et fysisk produkt. Disse præsentationer kan i stedet demonstreres og fremlægges ved hjælp af videooptagelser og billeder. Dette kan fx være aktiviteter som:

- vægmaleri
- svømmeteknikker
- opbygning og brug af rygeovn
- snowboard-teknik
- rapelling.

Derudover kan eleven vælge, at en præsentation indeholder forskellige former for fremførelser fx:

- teknikker i idræt
- brug af redskaber og maskiner
- dans
- sang og musik
- mimik og drama.

Endelig indgår elevens portfolio og logbog med skitser, notater og arbejdsprocesser som hjælpemiddel under prøven.

Hvad prøves der i, og hvordan prøves der?

Elevens præsentation

Eleven udvælger en eller flere ting, som er fremstillet, eller områder, der er arbejdet med inden for det sidste skoleår. Disse bruges fx til en kommenteret udstilling, en fremførelse eller en kombination af begge dele. Eleven skal i god tid inden prøveafviklingen og senest 15. marts meddele skolen, i hvilken form præsentationen skal foregå ved prøven.

I forbindelse med elevens valg skal læreren vejlede eleven, således at præsentationens form, produkt og fremførelse alsidigt repræsenterer arbejdet inden for forskellige læringsmål i en eller flere kategorier inden for det valgte fagområde. Eleven skal tillige oplyses om vurderingskriterierne ved prøven.

Prøvespørgsmål

I tilknytning til elevens præsentation udarbejder læreren ud fra læringsmålene prøvespørgsmål. Spørgsmålene skal relatere sig til den præsentation, eleven har valgt.

Prøvespørgsmålene skal inddrage følgende aspekter:

- Kultur-tekniske færdigheder
- Teoretiske kundskaber
- Elevens egne refleksioner.

Prøvespørgsmål skal i alt omfatte fra 6 til højst 10 underspørgsmål, og de må ikke være kendt af eleverne før prøven.

Sprog ved prøven

Eleven eller elevgruppen bestemmer selv i god tid, hvilket sprog, grønlandsk eller dansk, de ønsker at fremlægge på. Ligeledes skal prøvespørgsmålene være udarbejdet på det sprog, eleverne har valgt, eller på begge sprog i identiske versioner.

Afvikling af prøven

Inden prøven

Eleven har inden prøven sammensat sin præsentation i fx en udstilling på skolen. Afhængigt af præsentationens karakter kan eleven medbringe ting på selve prøvedagen.

Klargøring af tidsplan og lokaler m.m.

Læreren og eleverne har inden prøven afklaret, om der er tale om en individuel prøve eller en prøve med en gruppe af elever. Læreren har på den baggrund udarbejdet en tidsplan for afviklingen af prøven, hvor det fremgår, hvornår eleven eller elevgruppen skal begynde prøven.

Læreren har endvidere klargjort et eller flere lokaler som prøvelokaler og til elevernes forberedelse. Prøverne skal så vidt muligt afvikles i faglokaler eller på de områder, hvor undervisningen har fundet sted, således at de redskaber, værktøjer, instrumenter og andet, som skal bruges ved prøven, forefindes og er tilgængelige ved forberedelsen og ved fremlæggelsen. Fx kan Idræt og udeliv afvikles udendørs.

I prøvelokalet skal der være plads til elevens præsentation inkl. øvrige nødvendige praktiske ting. Eleven må bruge alle de redskaber og materialer, der er godkendte til brug på alderstrinnet jf. sikkerhedsreglementet, og som er til gavn eller nødvendige for fremlæggelsen. Desuden skal der under forberedelsen være relevante hjælpemidler: opslagsværker, papir og skriveredskaber.

Udlevering af prøvespørgsmål

Eleven får ved prøvens begyndelse stillet lærerens prøvespørgsmål skriftligt. Ved en gruppe af elever skal alle eleverne have et eksemplar af prøvespørgsmålene.

Læreren skal spørge, om eleven eller elevgruppen forstår spørgsmålene, og eleverne har lov til at stille opklarende spørgsmål i den forbindelse.

Forberedelse

Forberedelsen kan finde sted i prøvelokalet. Hvis forberedelsen finder sted i et andet lokale end prøvelokalet, følger læreren eleven eller elevgruppen til forberedelseslokalet. Eleverne må medbringe nødvendige hjælpemidler inkl. portfolio og logbog til forberedelsen.

Under forberedelsen er det vigtigt, at eleverne kan disponere tiden fornuftigt og gøre relevante noter til fremlæggelsen. I vejledningen af eleverne skal det derfor understreges, at det væsentlige ved prøven ikke er at opremse fakta, men i langt højere grad at forberede sig på gennem samtale at vise, at de kan svare på prøvespørgsmålene i forhold til faglige begreber og personlig stillingtagen.

Eleven skal ligeledes have gjort sig klart, om der skal demonstreres færdigheder ved fremlæggelsen, fx: gribeteknik, mimik, dansetrin, brug af maskiner og redskaber m.m.

Eleven kan også udvælge relevante arbejdstegninger, tekster, fotos m.m. fra sin portfolio til dokumentation.

Hvis der er flere enkelte elever eller flere elevgrupper i samme forberedelseslokale, skal der være tilsyn.

Fremlæggelse

Ved fremlæggelsen må eleverne benytte de notater, der er udarbejdet under forberedelsen samt andre relevante hjælpemidler eller udvalgte redskaber, arbejdstegninger m.m.

Eleven eller elevgruppen skal have mulighed for at begynde med en samlet præsentation og fremlæggelse af det forberedte stof. Afbrydelse af præsentation og fremlæggelse eller korrektioner heraf kan ofte vanskeliggøre elevens eller elevgruppens disposition. I starten bør lærer og censor derfor lade eleven eller elevgruppen udfolde sig og blot notere sig, hvad de senere ønsker uddybet og forklaret i den efterfølgende samtale.

Fremlæggelse af elevens portfolio eller logbog vil være naturlig i prøveforløbet. Der lægges vægt på seriøsitet og engagement i skitser, arbejdstegninger og notater. Endvidere kan fotos og video indgå som dokumentation.

Efter præsentation og fremlæggelse af det forberedte stof fortsætter prøven som en samtale mellem elev, lærer og censor. Samtalen føres stadig på elevens eller elevgruppens præmisser – det er dog læreren, der leder samtalen og guider eleverne trygt igennem. Dette skal ske, uden at læreren overtager samtalen eller fremfører egne pointer. Spørgsmål fra lærer og eventuelt fra censor skal understøtte eleverne i at udtrykke deres faglige kunnen. Det er ikke relevant for censor og lærer at afsløre, hvad eleverne ikke ved, ikke kan eller bore i forhold, som tydeligvis ligger eleverne fjernt. Målet er, at eleverne får mulighed for at vise, hvad de ved og kan.

Votering

Når præsentation og fremlæggelse er afsluttet, forlader eleven eller elevgruppen prøvelokalet. Herefter voterer lærer og censor, dvs. samtaler om den enkelte elevs præstation og giver en karakter for hver enkelt elev. Læreren meddeler herefter den enkelte elev karakteren for prøven. Censor skal være til stede, når eleven får meddelt sin karakter.

Hvad lægges der vægt på i vurderingen af eleverne

Den mundtlig-praktiske prøve i Lokale valg kan betragtes som en præsentation med en efterfølgende samtalsituation mellem elev og lærer. I den situation er det elevens opgave at vise sin kunnen ved den udvalgte præsentation samt at kunne formidle sine overvejelser, vurderinger, viden og indsigt til lærer og censor.

Hvor godt dette lykkes, afhænger i vid udstrækning af elevens færdighed i at

- vise sin kunnen i den udvalgte præsentation
- kunne anvende teknikker og faglig terminologi i relation til præsentationen
- kunne relatere sin præsentation til gennemgået teori
- kunne udtrykke sine tanker og overvejelser i forbindelse med arbejdsproces og præsentation.

Det er vigtigt, at eleven viser en bredde eller en dybde inden for fagområdet, og kan redegøre og argumentere for sine synspunkter og konklusioner, ligesom det vurderes højt, hvis eleven efterfølgende kan indgå i drøftelser med lærer eller censor.

Karakteren gives på baggrund af en helhedsbedømmelse, der sker ud fra en vurdering af præstationens grad af målopfyldelse af de læringsmål, som prøvespørgsmålene er relateret til.

Det er vigtigt at medtage følgende i helhedsvurderingen:

- Præsentationen skal fremstå som gennemarbejdet og afsluttet
 - mål for og krav til produkt og/eller fremlæggelse er nået, og det kommer til udtryk i præsentationen
- Faglige begrundelser
 - der anvendes kultur-tekniske færdigheder
 - der vises teoretisk kunnen
 - præsentationen afspejler beherskelse af teknikker og materialer
- Elevens egen refleksion omkring valget af præsentation
 - arbejdsproces fra idé til det endelige produkt anskueliggøres
 - der fremlægges skitser og eksempler som dokumentation
- Kreativitet i arbejdsprocessen
 - der skal kunne redegøres for, hvorfra og hvordan der er hentet inspiration
 - der lægges vægt på seriøsitet og engagement i skitser, arbejdstegninger og noter
 - der lægges vægt på egne selvstændige og kreative løsninger.

Den gode præstation

Den gode præstation kræver:

1. at eleven kan gøre rede for mål, krav og valg af teknikker samt gennem præsentationen kan demonstrere, at teknikkerne kan anvendes
2. at eleven kan anvende og sætte gennemgået teori i relation til produktet samt på eget initiativ selv har fundet viden om det valgte område
3. at eleven kan vurdere eget arbejde fra ide til det færdige produkt - herunder kan analysere processen og se udfordringer i forhold til et fremtidigt produkt
4. at eleven kan fremvise nye ideer eller selvstændige løsninger i processen fx gennem fremlæggelse af portfolio eller logbog, og at skitser, tegninger eller noter bærer præg af engagement og seriøsitet.

Tekstopgivelser

Tekster og materialer, der er brugt i undervisningen, opgives. Tekster og materialer udvælges blandt årets arbejde med faget i relation til elevens valgte præsentation. Det angives, hvilket fagområde der er tale om med en beskrivelse af undervisningen i relation til elevens præsentation.

Censur

Departementet for Uddannelse kan beskikke censorer til prøveafviklingen i Lokale valg. Ellers er det de enkelte prøveafholdende skoler, hvor elever ønsker at aflægge prøve i fagområdet, der i et kommunalt samarbejde beskikker lokale censorer til prøveafviklingen.

Censor skal senest 1. maj have en fyldig beskrivelse af elevens præsentation omfattende liste over udvalgte produkter og liste over fremførelser i øvrigt. Endvidere skal censor have prøvespørgsmål og tekstopgivelser.

Umiddelbart efter at censor har modtaget oplysningerne, skal censor og lærer drøfte prøveafleggelsen og afklare eventuelle tvivlsspørgsmål.

De enkelte fag med eksempler

Herefter følger eksempler på præsentation og prøvespørgsmål i tilknytning hertil indenfor hvert af fagområderne i Lokale valg. Eksemplerne er relateret til de vejledende læringsmål for fagene.

Fagområdet Musik, sang, bevægelse og drama

Musik

I musik kan der bl.a. arbejdes med instrumenter, musikanalyse, musikhistorie og musikteori eller en kombination af disse.

Eleven vælger et eller flere emner, som der er arbejdet med i løbet af året fx:

- En epoke i musikhistorien.
- Et eller flere orkestres opbygning og deres instrumenter, fx rockgruppe, symfoniorkester eller bigband.
- En bestemt musikpersonlighed eller musikgruppe.
- Et bestemt musikteoretisk område, fx rytme-notation og læsning, akkordopbygning, kvint-cirklen og transponering, nodesystemet og de forskellige nøgler osv.
- Et eller flere musikstykker, som spilles, analyseres, sammenlignes eller andet.
- Musikanalyse og notationsteknik, når man skal skrive egne eller andres sange ned.
- Musik og PC.

Eksempel på elevens præsentation:

Eleven vælger en præsentation om gruppen Nuutit.

- Eleven fortæller om gruppen, dens medlemmer og historie.
- Eleven bruger sin portfolio til at vise, hvorledes der er arbejdet med emnet.
- Eleven spiller derefter en af gruppens sange på klaver og synger til.
- Herefter spilles samme sang fra gruppens cd, og eleven forklarer, hvordan processen har været med at aflytte akkorder, melodi og tekst fra cd-en, og hvordan eleven har noteret ned, så materialet senere kunne bruges til at øve sangen.
- Eleven forklarer, hvad der har været selvstændigt arbejde, og hvad der har været givet hjælp til.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Fortæl, hvorfor du har valgt at arbejde med netop denne gruppe og denne sang.
 - a. Hvad er det, som gør det interessant for dig?
 - b. Hvilke andre bands kan du lide – og hvorfor?
2. Beskriv kort, hvordan den grønlandske musik har ændret sig gennem de sidste 100 år.
 - a. Hvad tror du, der gør, at musikken ændrer sig?
3. Forklar, hvordan sangens akkorder er opbygget, og vis, hvordan de ligger på klaveret.
 - a. Forklar generelt om akkorders opbygning og forskel på dur og mol.
4. Hvilken oplevelse giver det dig at spille og synge denne sang?
 - a. Hvilken oplevelse vil du gerne give dem, som lytter til dig, og hvorfor?
5. Hvad har du lært ved at arbejde med gruppen Nuutit?
 - a. Kan du bruge dele af denne arbejds metode i andre sammenhænge fremover?
 - b. Hvad har været det bedste ved arbejdet?

Vurdering:

- Der lægges vægt på hele arbejdsprocessen – fra idefasen til det færdige produkt.
- Eleven skal kunne gøre rede for sine valg i processen.
- Elevens portfolio er vigtig for at kunne dokumentere arbejdsprocessen og udviklingen. Eleven kan således redegøre for sin egen musikalske udvikling, hvilket både kan være i og uden for skolens undervisning.
- Eleven skal kende til musikkens udvikling – både i udlandet og i Grønland.
- Eleven kan under selvrefleksionen komme ind på, hvilke udfordringer produktet gav.
- Eleven vurderes på, om der er et personligt udtryk og et instrumentalt rimeligt niveau, og om der er sket en udvikling gennem arbejdet.

Sang

I sang kan der arbejdes med forskellige sange, som eleverne selv har skrevet tekst og/eller musik til eller sange skrevet af andre.

Eleven vælger at synge en sang, som vedkommende har arbejdet med inden for det sidste skoleår. Eleven kan vælge at synge sangen uden musikledsagelse, selv spille til eller bede læreren akkompagnere sig.

Derudover kan eleven komme ind på forskellige emner som fx sangteknik, stilarter eller andet.

Eksempel på elevens præsentation:

Eleven vælger en præsentation om sangeren Kimmernaq Kjedsen.

- Eleven synger ”Uummatigaasiit” fra Kimmernaq Kjedsens cd, og læreren spiller til.
- Eleven forklarer og demonstrerer hvilke mavemusklere, der er aktive ved indånding og udånding under sang.
- Eleven viser, hvordan udåndingsmusklerne kan hjælpe med at få stemmen til både at lyde kraftigere og gøre det lettere at synge de høje toner.
- Eleven spiller selv et andet nummer fra cd-en og synger til.
- Eleven fortæller om sangeren Kimmernaq.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Fortæl, hvorfor du har valgt at arbejde med denne sanger.
 - a. Hvordan har det været at arbejde med cd-en?
 - b. Hvad har været vigtigt for dig at vise?
2. Forklar, hvordan luften bruges til at skabe lyd med. Brug din portfolio.
3. Fortæl om 1-2 andre sangerinder, du kender.
 - a. Ligner deres stemmer eller deres sange Kimmernaqs?
 - b. Hvor er der ligheder, og hvor er der ikke?
4. Beskriv nogle forskelle på sange og sangteknikker i dag og for 100 år siden.
5. Hvad har du lært ved at arbejde med sangeren Kimmernaq Kjedsen?
 - a. Kan du bruge dele af denne arbejdsmetode i andre sammenhænge fremover?
 - b. Hvad har været det bedste ved arbejdet?

Vurdering:

- Der lægges vægt på hele arbejdsprocessen – fra idefasen til det færdige produkt.
- Eleven skal kunne gøre rede for sine valg i processen.
- Elevens portfolio er vigtig for at kunne dokumentere arbejdsprocessen og udviklingen. Eleven kan således redegøre for sin egen musikalske udvikling, hvilket både kan være i og uden for skolens undervisning.
- Eleven skal kende til sangens udvikling – både i udlandet og i Grønland.
- Eleven kan under selvrefleksionen komme ind på, hvilke udfordringer produktet gav.
- Eleven vurderes på, om der er et personligt udtryk og sangteknisk rimeligt niveau, og om der er sket en udvikling gennem arbejdet.

Drama og bevægelse

I drama og bevægelse kan der arbejdes med et udvalgt drama, en dans eller en anden performance. Materialer og rekvisitter fx musikanlæg, projektor, computer m.m. indgår i arbejdet.

Eleven vælger at demonstrere en udvalgt øvelse – fx ved en videooptagelse eller ved en fremlægelse ”live”.

Drama

Eksempel på elevernes præsentation

Fire elever har valgt at demonstrere et udvalgt afsnit af et dramastykke ”Mobning”. Eleverne har selv skrevet dramastykket og de sange, der hører til. Rollehæftet med replikker og regianvisninger fremlægges ved prøven.

Dramastykket varer ca. 1 time, og eleverne har valgt at fremvise et afsnit ”live” på ca. 15 minutter. Derefter ønsker eleverne at vise nogle videoklip fra samme dramastykke optaget ved en skolefremvisning.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for, hvordan I har hentet inspiration til dramastykket.
2. Gør rede for, hvilke personkarakteristikker I ønsker at få frem i stykket.
3. Hvilke drama-tekniske metoder har I benyttet?
4. I midten af skoleåret blev filmen ”Ketchup-effekten” gennemgået, som handler om en 13-årig pige Sofie, som følte sig udenfor.
 - a. Hvilke drama-tekniske ideer og inspiration kunne denne film give jer?
 - b. Hvilke dele af filmen kan sammenlignes med jeres dramastykke?
5. Hvad har arbejdsprocessen lært jer?
6. Gør rede for, hvad I gerne vil fortælle med jeres dramastykke.
 - a. Tror I, at det lykkes for jer?

Vurdering:

- Der lægges vægt på hele arbejdsprocessen – fra idefasen til det færdige dramastykke.
- Notater og arbejdsnotater skal vise elevernes gennemarbejdning af både tekst og dramaturgi.
- Eleverne skal ved deres præsentation vise de forskellige personkarakterer gennem både tale og kropslige udtryksformer.
- Eleverne skal kunne drage sammenligninger mellem filmen ”Ketchup-effekten” og deres eget dramastykke.
- Der lægges vægt på, om eleverne har vist kreativitet og selvstændighed, og at de har fået det dramatiske udtryk frem, som var målet for stykket.
- Eleverne kan under selvrefleksionen komme ind på hvilke udfordringer og eventuelle problemer, de havde under arbejdet med dramaet, samt hvordan disse blev løst.
- Eleverne skal kunne argumentere for deres mål og ide med dramastykket.

Bevægelse

Eksempel på elevernes præsentation

To elever vælger en præsentation med fremførelse af en hip hop-dans. Eleverne har selv lavet dansen med bevægelseskombinationer, og de har selv sammensat musikken dertil fra flere melodier. Eleverne har kaldt deres dans "Os", og gennem dansen vil de vise, hvem de er ud fra deres forskellige interesser. Gennem musikken ønsker de at underbygge dansens ide og stemning.

Dansen har tre elementer:

1. et fælles element, hvor begge elever danser det samme
2. et element, hvor eleverne skiftes til at være i fokus og lave sine egne trin og bevægelser
3. et afsluttende element, hvor begge elever danser.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for, hvordan I har hentet inspiration til jeres hip hop-dans.
2. Forklar, hvordan I har arbejdet med og udviklet trin og bevægelser, så de afspejler jeres fritidsinteresse, som vises i jeres dans, fx at køre på snow-board, at hænge ud, gå i klub m.m.
3. Gør rede for jeres valg og sammensætning af musikken
4. Forklar udviklingen af den rytmiske musik, som førte til specielt denne musik- og danse-genre.
 - a. Hvilken basis-rytme og hvilke basistrin ligger til grund for denne musik-genre?
5. Hvilke grønlandske musik-miljøer kan I sammenligne jeres Hip Hop-dans med?
6. Hvad har arbejdet med denne hip hop-dans lært jer?
 - a. Hvilke problemer er I stødt på undervejs, og hvilke erfaringer har I gjort jer?
7. Hvad vil I gerne fortælle med jeres dans?

Vurdering:

- Der lægges vægt på hele arbejdsprocessen – fra idefasen til den færdige hip hop-dans.
- Elevernes portfolio er vigtig for at kunne dokumentere arbejdsprocessen og udviklingen. Eleverne skal kunne redegøre for, hvordan fx en fritidsinteresse er blevet omformet til danse-bevægelse.
- Eleven skal kende til den rytmiske udvikling af både musikken og dansen i udlandet og i Grønland.
- Eleverne kan under selvrefleksionen komme ind på hvilke udfordringer og eventuelle problemer, de havde under arbejdet med hip hop-dansen.
- Eleverne skal kunne gøre rede for deres mål og ide med dansen.
- Eleverne vurderes på, om ideen med dansen kommer frem, og om der er sammenhæng mellem musik og dans.

Fagområdet Idræt og udeliv

I idræt og udeliv kan der arbejdes med flere forskellige aktiviteter og produkter, som dels vises ved hjælp af videooptagelse eller billeder og dels rent praktisk. Ligeledes kan redskaber og materialer demonstreres.

Eleven vælger aktiviteter og produkter:

- Produkter fremstillet af naturen fx tørrede bær og svampe, syltede bær m.m. samt brug af disse produkter.
- Kropsudviklende lege og øvelser i naturen fx orienteringsløb, boldspil m.m.
- Forslag til ture med tilhørende teknik og øvelser fx kajaktur, skitur m.m.
- Idrætsøvelser og deres tekniske og historiske udvikling.

Udeliv

Eksempel på elevernes præsentation:

En gruppe på 3 elever har valgt en præsentation med en 3 dages fjeldtur fra fredag aften til søndag aften i august, hvor målet var at indsamle bær og planter. Planlægningen af turen med indkøbs- og huskelister er medtaget i elevernes portfolio. Ligeledes har eleverne en mappe med fotos af turen, hvor de har lagt vægt på at demonstrere deres evne til at kunne omgås og bruge naturen hensigtsmæssigt. Endvidere bruges billederne til at dokumentere indsamlingen af planterne og bærrerne samt fortælle om de plantesamfund, hvor disse kan findes.

Af de indsamlede bær og planter har eleverne lavet følgende produkter, som de fremlægger:

- Tørrede blåbær
- Te af polarbirk og grønlandskpost
- Dessertsuppe af sortebær og blåbær med flødeskum
- Blåbærkage eller sortebærkage.

Eleverne har valgt at præsentere produkterne som en "buffet" med varme urtete-drikke.

Eksempel på prøvespørgsmål

1. Gør rede for jeres tanker og ideer fra idefasen over fjeldturen til de endelige produkter.
 - a. Hvilke materialer, redskaber og udstyr skulle I bruge?
2. Demonstrer, hvordan et gaskogeapparat virker og forklar, hvilke forholdsregler man skal tage ved brug af gaskogegrej.
 - a. Hvordan bar man sig ad med at opvarme mad i fjeldet før i tiden?
3. Fortæl om de indsamlede planter og bær.
 - a. I hvilke plantesamfund er disse planter og bær karakteristiske?
 - b. Hvilke egenskaber tillægger man disse planter og bær?
4. Hvad har I lært af dette forløb, og hvorfor har I valgt at fremlægge disse produkter?

Vurdering:

- Der lægges vægt på, at eleverne har en gennemarbejdet turplan med mål for turen. Notater og billeder skal give et indtryk af elevernes tanker og ideer.
- Eleverne skal kunne demonstrere et gaskogeapparat og gøre rede for de forholdsregler, der skal tages ved brug af dette. Endvidere skal eleverne kunne referere til tidligere tiders opvarmningsmetoder.
- Eleverne skal demonstrere anvendelse af deres viden omkring de plantesamfund, hvor de indsamlede planter og bær er fundet. Eleverne skal også have viden om andre planter, der vokser i netop disse plantesamfund.
- Eleverne skal kende de udvalgte bær og planter og kunne begrunde, hvorfor de har udvalgt dem.
- Eleverne kan under selvrefleksionen komme ind på mål for forløbet, og de udfordringer sådan et forløb kan have, samt hvilke gode, nye ideer de selv har fundet frem til.

Idræt

Eksempel på elevernes præsentation

2 elever har valgt en præsentation med fremlæggelse af en video med udsnit af en fodboldkamp. Endvidere vises billedmateriale af øvelser, arbejdsopgaver og notater fra portfolio og logbog.

Eleverne har udarbejdet et træningsforløb med øvelser, som er blevet afprøvet i idrætstimerne sammen med klassens øvrige elever. Træningsforløbet vises med beskrivelser af øvelserne.

Øvelserne:

1. Indersidespark. Det mest fundamentale spark i fodbold, hvor spillerne står i to rækker forskudt. Bolden spilles på tværs - over til den anden række, hvorefter man løber derover. Her modtager medspilleren bolden og spiller tilbage. Sådan spilles der i et par minutter. Øvelsen bliver varieret bl.a. ved at spille bolden med en inderside tæmning.
2. Driblinger. Eleverne opsætter kegler på banen. Her dribler de via slalom gennem keglerne - frem og tilbage - hvorefter de afleverer bolden til en medspiller, som udfører øvelsen på lignende vis.
Ved denne øvelse kan eleverne vise, at de behersker ”ydside dribling” og ”inderside dribling” samt kender forskel på de to fodboldbegreber.
3. Spilleøvelse. En firkantet bane afgrænses med fire kegler. Eleverne spiller i hold på 5-6 spillere. Personen, som er i midten af banen, jagter bolden rundt mellem de 4-5 spillere, som er sammen og fordelt i firkantens ydre linjer. Når spilleren i midten får bolden, eller den spilles ud fra banen, bytter spilleren i midten plads med en ny.

Øvelserne afsluttes med en fodboldkamp, som er optaget på video.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for, hvilke mål og ideer I havde med træningsforløbet.
2. Hvilke tekniske færdigheder ville I styrke gennem de tre nævnte øvelser?
3. Giv en demonstration af en boldøvelse.
4. Hvilke muskler trænes og styrkes gennem øvelserne?
5. Giv eksempler på andre træningsøvelser.
6. Giv eksempler på andre holdsportsgrene.
7. Hvilke fordele og ulemper er der ved holdsport?
8. Hvad har I lært af dette forløb, og hvilke tanker har I omkring sundhed, sport og idræt?

Vurdering

- Der lægges vægt på, at målet for træningsforløbet hænger sammen med de udvalgte øvelser.
- Eleverne skal kunne redegøre for både det tekniske i øvelserne samt for det fysiologiske.
- Eleverne skal kunne give en demonstration af boldøvelser.
- Eleverne skal kunne relatere til andre holdsportsgrene.
- Eleverne skal kunne redegøre for de sociale og sundhedsmæssige aspekter ved bl.a. holdsport.
- Eleverne kan under deres selvrefleksion komme ind på de udfordringer, sådan et forløb kan have.

Fagområdet Kunst og arkitektur

Eleven vælger et eller flere produkter fra sit arbejde gennem det sidste skoleår, som indgår i elevens præsentation ved prøven.

Kunst

Elevens produkter kan fx være forskellige former for billeder: akvarel-, olie- og akrylmaling og tryk. Endvidere kan andre billedmæssige udtryksformer vælges fx skulpturer i ler og andet lertøj, papmache, gips, sten og andre materialer, som eleverne har arbejdet med i undervisningen.

Eksempel på elevernes præsentation

En gruppe på 3 elever vælger en præsentation med en skulpturgruppe af mennesker, der dyrker idræt. Skulpturen er udformet i ler, som er brændt. Efterfølgende er dele af skulpturen farvet med akrylfarver, mens resten af skulpturen står rå. Skulpturgruppen består af tre personer, som hænger sammen bl.a. på bundpladen. Hver person i skulpturen er på ca. 30 cm. Skulpturen har eleverne kaldt "Aktivitet".

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til færdigt resultat:
 - a. Hvordan arbejdede I med skitsetegning?
 - b. Hvilke teknikker blev brugt til at forme skulpturerne i leret?
 - c. Hvilket udtryk ønskede I at få frem i figurene, og hvordan får I specielt aktivitet frem i figurene?
 - d. Hvad vil I fortælle med skulpturen?
2. Vis nogle teknikker med forskellige redskaber i det fremlagte ler og gør rede for de muligheder, der er for formgivningsudtryk.
3. Fra gennemgangen af skulpturer i antikken har I arbejdet med bl.a. Diskoskasteren.
 - a. Hvilke paralleller kan I se mellem jeres skulpturer og denne figur?
 - b. Kender I nogle grønlandske skulpturkunstnere?
4. Hvad har I lært i denne arbejdsproces?

Vurdering

- Der lægges især vægt på selve arbejdsprocessen, hvor skitsetegningerne er en vigtig del.
- Der lægges vægt på, om elevernes brug af materialer og teknikker giver det ønskede formningsmæssige udtryk.
- Da eleverne i dette eksempel har arbejdet med andre kunstnere og deres skulpturer, vil inddragelse af denne viden også være et krav til eleverne.
- Eleverne kan under selvrefleksionen komme ind på hvilke udfordringer og eventuelle problemer, de havde under udarbejdelsen af produktet, samt hvordan disse kunne løses.
- Specielt i dette fag må der lægges meget vægt på, om eleverne har vist kreativitet og fået et selvstændigt udtryk i produktet.

Arkitektur

Elevens produkter kan være modeller af bygninger, pladser o.l. Produktet kan også være udarbejdet som modeltegning eller billedmateriale af større elevarbejder, fx udvikling og udførelse af legeredskab i skolegården.

Eksempel på elevernes præsentation

2 elever vælger en præsentation med en skateboard-bane med muligheder for flere aktiviteter. Skateboardbanen er bygget i målestoksforholdet 1:20 og består af en plade med en opbygget bane med en tilhørende bygning, der indeholder omklædningsfaciliteter og kiosk. Modellen er udført i pap og træ og malet med akrylfarver.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til det endelige resultat med modellen.
 - a. Hvilke tanker og ideer havde I med skateboardbanen og den tilhørende bygning?
 - b. Hvilke krav stillede I til modellen?
 - c. Fremlæg gennem skitser, hvordan forløbet har været og fremlæg, hvilke beregninger I har skullet foretage.
2. Fortæl om jeres viden omkring skateboardbaner.
 - a. Hvor har I hentet viden og inspiration fra?
 - b. Hvilke krav kan der være til offentlige skateboardbaner?
 - c. Er der specielle forhold, som man skal tage hensyn til?
3. Hvordan synes I, at jeres endelige model er blevet?
 - a. Levede den op til de krav og ønsker, I havde til den fra starten?
 - b. Er der noget, som kunne eller skulle have været anderledes?

Vurdering

- Der lægges vægt på arbejdsprocessen fra idefasen til det endelige produkt.
- Ved fremlæggelse af skitser og eksempler skal det fremgå, om eleverne fik gennemført deres krav og mål for projektet, og om det kom til udtryk i det færdige produkt.
- Produktet skal afspejle beherskelse af teknikker og materialer, fx at beregninger og målestoksforhold er udført korrekt.
- Produktet skal fremstå som gennemarbejdet og afsluttet.
- Eleverne skal kunne redegøre for, hvor og hvordan de har hentet inspiration.
- Der lægges vægt på elevernes egne selvstændige og kreative løsninger.

Fagområdet Håndværk og design

I håndværk og design vælger eleven et eller flere produkter fra sit arbejde i undervisningen i det sidste skoleår, som indgår i elevens præsentation ved prøven. Produkterne kan være tværfaglige produkter, fx en stol til brug i naturen, hvor både design, sløjd og håndarbejde indgår.

Design

Elevens produkter kan være tegninger af designmodeller, men kan også være modeller udført i træ, metal, karton m.m. eller et færdigt produkt som fx et legeredskab i skolegården. Ved større designarbejder kan eleven vælge at fremlægge billedmateriale af produkterne.

Specielt i design er selve processen fra idefasen til det færdige produkt det væsentligste element. Derfor er det vigtigt, at eleverne benytter skitser og arbejdstegninger ved præsentationen, hvor følgende fremgår:

- Hvad har været grundlag for inspirationen?
- Hvordan er den blevet udviklet?
- Hvordan skal det færdige produkt se ud?

Eksempel på elevens præsentation

En elev har valgt en præsentation af et cd-cover.

- Coveret er brugt til en speciel cd, hvor musikken skal virke afstressende.
- Eleven har udarbejdet coveret i et billedbehandlingsprogram.
- Ved fremlæggelsen ønsker eleven at afspille dele af to numre på cd-en for at illustrere sammenhængen mellem musik og design-udtryk.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til det endelige resultat med cd-coveret.
 - a. Hvilke tanker havde du, før du startede selve arbejdsprocessen?
 - b. Hvordan fik du inspiration, og hvordan brugte du den i processen?
 - c. Giv eksempler på 2-3 ideer, som du valgte ikke at bruge, og fortæl om dine tanker bag dem.
2. Farve og formvalg:
 - a. Gør rede for dine farvevalg i forhold til farvecirklen.
 - b. Gør rede for farvevalget i forhold til musikken.
 - c. Gør rede for de former, du har anvendt og deres placering samt størrelse af teksten på coveret.
3. Hvordan fremstår det færdige produkt i forhold til ideen?

Vurderingen

- Der lægges vægt på processen fra idefasen til det endelige produkt.
- Eleverne skal kunne redegøre for, hvor og hvordan de har hentet inspiration.
- Der lægges vægt på, at eleven har arbejdet seriøst med flere ideforslag.
- Det valgte ideforslag skal være gennemarbejdet.
- Eleven skal kunne redegøre for sine overvejelser om farvevalg og formvalg og kunne begrundede sine valg.
- Der lægges vægt på elevernes egne selvstændige og kreative løsninger.

Sløjd

Elevers produkter kan være arbejder udført i træ, metal, plastik, læder, horn og ben eller andre materialer.

Store elevarbejder kan præsenteres ved videooptagelser og i billedform. Skitser og arbejdstegninger samt billedokumentation af arbejdsprocessen kan fremlægges, således at eleven kan gøre rede for processen fra idefasen til det færdige produkt.

Eksempel på eleverne præsentation:

To elever har valgt en præsentation af et siddearrangement, en læsesofa, udført i målestoksforholdet 1:10. Læsesofaen er udført i fyrretræ og har hynder i skum med bomuldsbetræk. Læsesofaen er høvlet, pudset og efterfølgende behandlet med overfladebehandling. Forskellige samlingsformer er anvendt.

Læsesofaen er designet til at kunne opbevare tidsskrifter, tegneserier og lignende i en kasse ved armlænet.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til færdigt resultat:
 - a. Hvad var jeres oplæg, og hvordan arbejdede I med skitsetegning?
 - b. Hvor hentede I inspiration og information, og hvordan brugte I det?
2. Hvilke værktøjer er anvendt i processen?
 - a. Vis hvordan I bruger værktøjet.
3. Vis et eksempel på en samling og forklar, hvordan den er udført.
4. Fortæl om jeres erfaringer ved fyrretræ.
5. Hvad har I lært i denne proces?

Vurdering

- Der lægges vægt på de håndværksmæssige teknikker ved udførelsen af læsesofaen: Høvling, samlinger og overfladebehandling.
- Processen fra idefasen til det færdige produkt vurderes.
- Lever det færdige produkt op til forventninger om en læse-sofa med mulighed for opbevaring af tidsskrifter og tegneserier?
- Er læse-sofaen funktionel?
- Eleverne skal begrunde deres form- og farvevalg og kreative løsninger.
- Eleven kan under selvrefleksionen komme ind på udfordringer og eventuelle problemer ved udførelsen af produktet herunder valg af træsort og andre materialer.

Håndarbejde

Elevens produkter kan fx være arbejder med strik, hækling, syning, vævning m.m., og materialerne kan dække bredt fra forskellige tekstiler, skind, plastik, perler m.m.

Produkter kan eventuelt demonstreres i brug fx ved videooptagelser eller ved billeder.

Eleven skal kunne gøre rede for processen fra idefasen til det færdige produkt. Hertil bruges skitser og arbejdstegninger eller billeddokumentation fra elevens portfolio.

Eksempel på elevens præsentation

Eleven har valgt en præsentation af et vævet produkt med naturgarn og andre materialer fra naturen. Foruden selve vævningen har eleven på produktet applikeret indfarvede bomuldstekstiler udformet som blade. Disse tekstiler er farvet med blade og mosser fra fjeldet.

Produktet fremstår som et delvist abstrakt billede, som kan hænge på væggen. Eleven kalder sit billede "Efterår".

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til det færdige resultat:
 - a. Hvordan blev du inspireret?
 - b. Hvilke materialer har du brugt, og hvilken effekt ville du have frem?
2. Forklar ved hjælp af farveskalaen din farvesammensætning.
3. Gør rede for teknikker bag indfarvning med planter.
4. Vis, hvordan man spinder en tråd af moskusuld.
5. Hvilket udtryk ønskede du med dit produkt, og hvad ville du gerne have frem?
6. Har du lært noget nyt om materialerne eller nye måder at benytte materialerne på?

Vurdering:

- Der lægges vægt på de håndværksmæssige teknikker
 - Vævningen og væveteknikken samt elevens demonstration af spindingsteknik med moskusuld
 - Applikationerne – den tekniske udførelse af disse
 - Farvning – elevens kendskab til plantefarvningsteknikker
- Processen fra idefasen til det færdige produkt vurderes ud fra fx skitser, arbejdsplaner, billeder eller notater, der viser, hvordan processen er forløbet.
- Eleven kan under selvrefleksionen komme ind på udfordringer og eventuelle problemer ved udførelsen af produktet.
- Der lægges vægt på elevens udtryksmæssige og kreative løsninger.

Hjemkundskab

Eleven medbringer et eller flere selv fremstillede produkter til præsentationen ved prøven. Produkterne kan være tilberedt på forhånd. Arbejdsprocessen kan dokumenteres med billeder, opskrifter, næringsberegninger, notater om råvarekvalitet, fremgangsmåde, resultater og konklusion på sensorisk bedømmelse samt hygiejniske forholdsregler.

Elevens produkter kan være et måltid, en menu eller dele af en menu, brød og kager, eksempler på madpakker m.m. Endvidere kan præsentationen af produkterne ske i en sammenhæng med fx borddækning.

Elevens produkter i hjemkundskab kan være fremstillet i forvejen, enten hjemme hos eleven eller i undervisningen. Elevprodukter opbevares eventuelt i fryser, og de medtages i optøet form til prøven.

Eksempel på elevens præsentation

Eleven har valgt en præsentation af en rensdyrpate samt brød og andet tilbehør. Rensdyrpateen er delvist lavet ud fra egen opskrift. Ingredienserne er hakket rensdyrkød og rensdyrlever, afskorpet franskbrød, æg, fløde, løg, hvidløg, salt, peber, grønlandsk timian og enebær.

Eleven vil præsentere retten på et bord, hvor ”sol og sommer” er et gennemgående tema i opdekningen.

Eleven har lavet flere oplæg med variation af ingredienserne i pateen, bl.a. en ekstramager pate. Disse opskrifter og notater fremlægges til dokumentation.

Eksempel på prøvespørgsmål:

1. Gør rede for arbejdsprocessen fra ide til det færdige resultat:
 - a. Hvordan blev du inspireret, og hvor hentede du inspiration og information til rensdyrpateen, til brødet og de øvrige ting?
2. Fortæl om disse råvarer i produkterne:
 - a. Rensdyrkødets næringsindhold i forhold til andet kød.
 - b. Forskellen på piskefløde, letmælk og sojamælk.
 - c. Brød bagt af hvidt mel og groft mel.
3. Hvilke levnedsmiddel- og køkkenhygiejniske forholdsregler skal man være opmærksom på ved fremstilling af produktet?
4. Gør rede for rensdyrpateens udseende, smag, konsistens, struktur og duft.
5. Vis, hvordan du vil anrette og servere et måltid med rensdyrpate efter tallerkenmodellen. Materialer til brug er service, diverse friske og syltede grønsager.
6. Gør rede for, hvordan produktet kan indgå i en sund madkultur.
7. Hvilke overvejelser har du haft under processen, og hvad har du lært af processen?

Vurdering

- Der lægges vægt på de håndværksmæssige teknikker samt det æstetiske ved produktet.
- Eleven kan redegøre og argumentere for de sensoriske egenskaber ved produkterne.
- Der lægges vægt på, om eleven kan vurdere produktet i en sundhedsmæssig sammenhæng.
- Eleven kan redegøre for levnedsmiddel- og køkkenhygiejniske problemstillinger af betydning for produktet.
- Eleven kan servere et måltid efter tallerkenmodellen og gøre rede for, hvilke syns- og smagsoplevelser og indtryk, man ønsker.
- Eleven kan under selvrefleksionen komme ind på udfordringer og eventuelle problemer ved udførelsen af produkterne.
- Der lægges vægt på elevens kreative løsninger bl.a. udvikling af egen opskrift.

Lærerne og den daglige undervisning

Afhængig af lokale forhold kan undervisningen i Lokale valg foregå i en tværfaglig sammenhæng. Undervisningen i design vil ofte være en naturlig del af håndværksfagene sløjd og håndarbejde, undervisning i udeliv og hjemkundskab har fx fælles berøringsflader med madlavning over bål, undervisning i kunst sammen med undervisning i drama samt mange andre kombinationer.

Desuden vil også fag fra andre fagområder naturligt indgå i tværfaglige forløb fx sprog og billedkunst, samfundsfag og drama, naturfag og arkitektur m.fl.

For at eleverne opnår de tekniske færdigheder indenfor de enkelte fag, er det imidlertid vigtigt, at eleverne får et dybere kendskab til de enkelte discipliner gennem en målrettet faglig undervisning, hvor fokus ligger på træning med stigende sværhedsgrad i forskellige øvelser.

Den løbende evaluering

Evaluering er mange ting og kan forstås på mange måder. I nedenstående kan du finde inspiration til evaluering af den daglige undervisning og i forbindelse med emnearbejder.

Læreren kan fx vælge i sit evalueringsarbejde med eleverne at:

- fokusere på elevernes engagement
- fokusere på elevernes evne til at tilegne sig tekniske færdigheder
- fokusere på elevernes evne til at tilegne sig og søge nye faglige viden
- fokusere på elevernes evne til at gennearbejde egne produkter eller egne fremførelser
- fokusere på elevernes evne til at tale personligt og engageret om det, de arbejder med
- fokusere på elevernes evne til samlet at drøfte formål, indhold, arbejdsform og færdigt produkt
- fokusere på elevernes evne til at anvende logbog
- fokusere på elevernes evne til at bruge portfolio til opsamling af diverse materialer.

Årskarakterer

Vidnesbyrd og standpunktskarakterer:

Vidnesbyrd og standpunktskarakterer gives i fagområdet ved afslutningen af 10. klasse.

De afgives inden afholdelse af prøverne på baggrund af den løbende evaluering og med udgangspunkt i læringsmålene. De skal dokumentere, i hvilket omfang læringsmålene for ældstetrinnet er nået.

I vidnesbyrdet vurderes elevens faglige kompetencer i forhold til læringsmålene på trinnet. Vidnesbyrdet og standpunktskaraktererne udtrykker lærerens bedømmelse af elevens faglige standpunkt i forhold til læringsmålene.

Vejledning til eleverne om den afsluttende evaluering

Til eleverne og deres forældre er der udarbejdet en pjece i oversigtsform om den afsluttende evaluering i folkeskolen. Dette afsnit er en uddybning af pjecen, og det kan kopieres til eleverne som yderligere information om den afsluttende evaluering. På denne måde kan materialet anvendes som oplæg til alle de spørgsmål, som eleverne og deres forældre måtte have, og forhåbentlig give de nødvendige og forståelige svar.

Den afsluttende evaluering består af:

- Vidnesbyrd og standpunktskarakterer
- Elevens egen vurdering
- Prøver
- Fremlæggelse af en projektopgave

Det er altså en bred evaluering, som inddrager mange aspekter omkring den enkelte elev. I det følgende gives der en nærmere beskrivelse af de enkelte evalueringerformer.

Vidnesbyrd og standpunktskarakterer

- Gives i alle fag og fagområder ved afslutningen af 10. klasse
- Skal udtrykke lærerens bedømmelse af elevens faglige standpunkt i forhold til læringsmålene på ældstetrin.

Vidnesbyrd og standpunktskarakterer vil eleverne kende fra skole-hjem samtaler igennem skoleforløbet. Alle fag og fagområder er inddraget, og eleven bliver vurderet ud fra sin tilegnelse af læringsmålene i de enkelte fag.

Elevens egen vurdering

- En kort, skriftlig beskrivelse af elevens udbytte af skolegangen
- Overvejelser om erhvervs- og uddannelsesønsker
- Oplysninger, som elevens ønsker inddraget i sin vurdering, kan være:
 - Elevrådsarbejde
 - Skolebestyrelsesarbejde
 - Foreningsarbejde
 - Deltagelse i fritidsaktiviteter
 - Arbejde i fritiden og lignende

Eleven kan inddrage hjemmet og skolen i udarbejdelsen af sin egen vurdering, der skal underskrives af forældre eller værge, og som vedlægges afgangsbrevet.

Hver elev skal altså udarbejde en vurdering af sig selv omkring det udbytte, som eleven har haft i løbet af sin samlede skolegang. Elevens overvejelser om erhvervs- og uddannelsesønsker skal indgå i vurderingen. Det vil være tale om et omfang på højst 1 til 2 A-4 sider på skema.

Eleverne skal have særlig vejledning under udarbejdelsen af deres egen vurdering.

Prøver

Hvad skal eleven til prøve i?

I oversigten kan ses, hvilke 4 fag der *skal* aflægges skriftlig prøver i, og hvor længe prøven varer.

Skriftlige prøver				
Fag	Grønlandsk	Dansk	Engelsk	Matematik
Færdighedsprøve	1 time	1 time	1 time	1 time
Skriftlig prøve	4 timer	4 timer	3 timer	4 timer

Udover de 4 fag *kan* Departementet for uddannelse bestemme, at eleverne skal aflægge prøve i enten Naturfag, Religion og filosofi eller Samfundsfag. Altså ét fag mere som skriftlig prøve. Disse fag kan hvert år blive udtrukket, og det vil ikke være det samme fag på alle skolerne det samme år.

I næste oversigt kan ses, at der *skal* aflægges mundtlig prøve i 3 fag.

Mundtlige prøver			
	Fag	Fag	Fag
Mundtlig prøve	Grønlandsk <i>eller</i> Dansk <i>eller</i> Engelsk	Matematik <i>eller</i> Fysik/kemi	Biologi <i>eller</i> Naturgeografi <i>eller</i> Samfundsfag <i>eller</i> Religion og filosofi

Hvert år bliver fagene udtrukket til den enkelte skole, og fagene vil ikke være de samme på alle skoler det samme år.

Ud over de 3 fag, som er udtrukket til skolen, så kan hver elev vælge ét andet fag mere til en mundtlig prøve. Fx et fag, som eleverne er rigtigt gode til, og hvor de gerne vil vise, hvad de kan.

Man skal være opmærksom på, at eleverne som 4. fag til en mundtlig prøve kan vælge mellem alle de fag, der *ikke* er udtrukket til skolen, eller et fag fra faggruppen Lokale valg, dvs. Håndværk og design, Kunst og arkitektur, Idræt og udeliv eller Musik, sang, bevægelse og drama.

Fx kan fagene Grønlandsk, Matematik og Samfundsfag være udtrukket til de mundtlige prøver på skolen. Men en elev er rigtig god til Engelsk og vil gerne til prøve i det fag. Eleven vælger så Engelsk som yderligere fag og meddeler det til sin lærer.

En anden elev i klassen kan være rigtig god til Fysik/kemi og vælger så det fag, mens en tredje elev, der er god til Religion og filosofi, vælger det som fag, mens en fjerde elev vælger Idræt og udeliv.

3. fremmedsprog

Hvis eleverne har valgt et 3. fremmedsprog, fx tysk, fransk, spansk eller et andet sprogfag, så kan de vælge at aflægge en mundtlig prøve i faget. Hvis de vil til prøve i deres 3. fremmedsprog, så kommer dette fag til som *yderligere* fag udover de øvrige mundtlige prøver.

Hvornår gives besked?

1. november får skolen besked om skriftlige og mundtlige prøvefag på skolen det år, og eleverne skal have besked umiddelbart herefter.

Inden 1. december skal eleverne give besked til skolen eller sin lærer og tilmelde sig de fag, som de har mulighed for yderligere at vælge som mundtlige prøvefag.

Hvornår skal eleverne så til prøve?

De skriftlige prøver afholdes i april – maj og de mundtlige prøver i maj – juni. Eleverne skal senest i april have besked fra skolen om datoerne for de enkelte prøver.

Generelt

Hvordan forløber de skriftlige prøver?

Prøvelokalet åbnes 10 minutter, før prøven begynder. Eleverne skal være der i god tid. Prøven begynder, når opgavesættet er delt ud. Det betyder bl.a., at eleverne ikke må snakke med henvende

sig til sine kammerater. Undtaget herfra er samtalerunden i sprogfagene, se nedenfor, hvor eleverne må samtale om opgavesættet. Ellers må eleverne kun henvende sig til de tilsynsførende, fx hvis de skal på toilettet.

Færdighedsprøver

Hver færdighedsprøve varer 1 time. Eleverne får udleveret et opgaveark og kladdepapir. Elevens besvarelse skrives på opgavearket. Når prøven er færdig afleveres opgaveark og kladdepapir. Det, der står på opgavearket, bliver bedømt med en karakter. - Ved færdighedsprøverne kan eleverne skrive med blyant på opgavearket.

Hjælpemidler i Grønlandsk, Dansk og Engelsk er ordbøger og i Matematik fx passer, vinkelmåler og forskellige andre praktiske hjælpemidler, men *ikke* lommeregner og computer.

Skriftlige prøver

Grønlandsk, Dansk og Engelsk

De skriftlige prøver i Grønlandsk og Dansk varer hver 4 timer. Den skriftlige prøve i Engelsk varer 3 timer.

I Grønlandsk, Dansk og Engelsk får eleverne udleveret et opgavesæt med plads til notater. Eleverne har herefter en samtalerunde i grupper, der er valgt på forhånd. Samtalerunden i Grønlandsk og Dansk er 1 time og i Engelsk ½ time. – Under samtalerunden bestemmer eleverne selv hvilket sprog, de vil samtale på. Fx betyder det, at eleverne kan tale sammen på grønlandsk om opgavesættet i dansk eller engelsk.

Under samtalerunden må eleverne gøre notater og anvende relevante hjælpemidler. Når samtalerunden er slut, samles den enkelte elevs notater af de tilsynsførende.

Der er afsat 15 minutter til at komme fra samtalelokalet til skrive-lokalet.

I skrive-lokalet, hvor den individuelle skriftlige prøve finder sted, udleveres elevernes notater med opgavesæt sammen med papir til kladde og indskrivning. Til den individuelle skriftlige prøve må eleverne anvende hjælpemidler, som fx ordbøger og computer, dog uden adgang til Internettet.

Matematik

Den skriftlige prøve i Matematik varer 4 timer. Eleverne får udleveret et opgavesæt i problemregning samt papir til kladde og indskrivning. Hjælpemidlerne er en godkendt formel- og tabelsamling, egne noter, passer, vinkelmåler mm. samt opslagsværker, lommeregner og computer uden adgang til Internettet.

Naturfag, Samfundsfag samt Religion og filosofi

De skriftlig prøver i Naturfag, Samfundsfag samt Religion og filosofi varer hver 2 timer. Eleverne får udleveret et opgavesæt samt papir til kladde og indskrivning.

Hjælpemidlerne i Naturfag er egne noter samt andre nødvendige praktiske hjælpemidler, herunder det periodiske system og lommeregner.

I Samfundsfag samt i Religion og filosofi falder den skriftlige prøve i to dele: en faktaorienteret del og emneorienteret del. Til den faktaorienterede del må der *ikke* anvendes hjælpemidler. – Til den emneorienterede del må eleven anvende relevante opslagsværker, egne noter og ordbøger.

Sprog

I Grønlandsk og Dansk kan de enkelte overskrifter og spørgsmål i færdighedsprøven og en eventuel indledning til og emnerne i den skriftlige prøve være trykt på begge sprog, henholdsvis grønlandsk og dansk samt det modsatte dansk og grønlandsk. I Engelsk anvendes også begge sprog, men selvfølgelig står de samme ting her først på engelsk.

I sprogfagene skal elevernes besvarelse udformes på det sprog, som de er til prøve i; dvs. i Grønlandsk svarer eleven på grønlandsk, i Dansk på dansk og i Engelsk på engelsk.

I Matematik, Naturfag, Samfundsfag samt Religion og filosofi vælger eleven selv, hvilket sprog opgavesættet skal udleveres på. Der kan vælges mellem grønlandsk eller dansk tekst i opgavesættet. Eleven skal i samarbejde med sin lærer have bestemt dette inden prøven. Under prøven kan eleven få udleveret opgavesættet på det andet sprog og bruge det som sproglig støtte for sin besvarelse.

I disse fag vælger eleven selv hvilket sprog, de vil bruge i deres opgavebesvarelse.

Vurdering og karaktergivning

Det er elevens indskrevne besvarelse, der bliver vurderet, og *ikke* elevens kladde.

Ved alle skriftlige prøver vurderes elevbesvarelserne af en beskikket censor *og* af elevens egen lærer. En beskikket censor er en udvalgt person med særlige faglige kvalifikationer i faget. Der er altså 2 personer til at vurdere elevbesvarelserne og give karakter.

Karaktererne for de skriftlige prøver vil fremgå af elevens afgangsbevis.

Mundtlige og mundtlig-praktiske prøver

Hvad er en tekstopgivelse?

En tekstopgivelse er en oversigt over, hvilket stof der ud fra den daglige undervisning i faget er udvalgt til prøven. En tekstopgivelse knytter altså forbindelsen mellem den daglige undervisning, som eleverne har deltaget i, og prøven i faget.

Den er der, fordi eleverne skal have en fælles ramme for prøven, og fordi eleverne ved prøven skal kunne bruge det, som de har lært i den daglige undervisning. Tekstopgivelsen er der også som en kontrol af, at den undervisning, der har fundet sted, er relevant i forhold til formål og læringsmål for det enkelte fag.

Din lærer skal i alle de fag, hvor der er mundtlige eller mundtlig-praktiske prøver, udarbejde en tekstopgivelse. Når opgivelserne bliver udvalgt ud fra det stof, der har været arbejdet med i den daglige undervisning, skal læreren og eleverne i klassen arbejde sammen om udvælgelsen.

Eleverne skal have en kopi af tekstopgivelserne senest 1. maj. Som elev kan du bruge tekstopgivelsen til at få et overblik over, hvad der opgives i de enkelte fag, og du kan bruge den ved din generelle forberedelse til prøverne med en eventuel repetition i de enkelte fag.

Hvad er egne noter?

Under de skriftlige prøver har der flere gange under hjælpemidler været nævnt begrebet ”egne noter”. Egne noter er udarbejdet af eleven selv, og det er optegnelser, som er udarbejdet i undervisningen i de enkelte fag.

Tanker om ”Hvad er det vigtigste her?”, ”Hvordan husker jeg nu det her?”, ”Hvordan var det nu jeg gjorde?”, ”Hvad er det, at det ord eller den formel betyder?”. Alle tanker, som eleven gør sig under sin læreproces, er det relevant, at eleven skriver ned som egne noter.

Optegnelserne er en hjælp, idet de er udformet i elevens eget dagligdags sprog og ud fra elevens egen forståelse.

Egne noter kan også indeholde korte oversigter, som eleverne har fået af læreren i undervisningen. Eleven må gerne have udført sine egne kommentarer på oversigterne.

Egne noter kan være håndskrevne optegnelser eller skrevet på computer. Noterne må bruges til både de skriftlige prøver, de mundtlige prøver i forberedelsestiden og under de mundtlig-praktiske prøver.

Hvordan forløber prøverne?

Ved de mundtlige prøver er både din lærer i faget og en censor til stede under afviklingen af prøven. Det er din lærer, der leder prøven.

Til mundtlige prøver fordeles prøveoplæggene til eleven ved lodtrækning. Det betyder, at prøven starter med, at eleven i prøvelokalet trækker en seddel, hvor der på bagsiden er angivet hvilket prøveoplæg, der er tale om. Sedlen må ikke være gennemsigtig. Både lærer og censor skal være til stede, når eleven trækker sedlen. Hver elev skal kunne vælge mellem mindst 4 sedler, også den sidste elev.

For de fleste fag består de mundtlige prøver af en forberedelse og en fremlæggelse. Forberedelsen foregår i et andet lokale end selv prøven. Under forberedelsen arbejder eleven med det prøveoplæg, som er udtrykt, og gør sig klar til at fremlægge for lærer og censor. Dvs. at eleven forbereder sig ved at bearbejde spørgsmål og problemstillinger i prøveoplægget i forhold til faglige begreber, gør sig sin personlige stillingtagen klar og perspektiverer til andet kendt stof. Desuden gør eleven sine notater klar, sådan at de kan understøtte eleven i det, der skal siges under fremlæggelsen.

Under fremlæggelsen må eleven kun benytte de notater, som er udarbejdet under forberedelsen. Eleven stater med en samlet præsentation af det forberedte stof. Efter dette forsætter prøven som en samtale mellem elev, lærer og censor. Læreren skal under samtalen støtte eleven i på bedste måde at komme frem med sin faglige kunnen i faget.

I sprogfagene *Grønlandsk, Dansk og Engelsk* og i fagene *Samfundsfag* samt *Religion og filosofi* kan prøven være enten individuel eller i en gruppe på højst 3 elever. Det betyder, at eleven kan aflægge prøven alene eller sammen med udvalgte klassekammerater. Grupperne skal være sammensat før prøven.

Læreren og eleverne bestemmer i god tid inden prøven længden af forberedelses- og fremlæggelsestiden inden for de rammer, der er anført nedenfor.

Til en individuel mundtlig prøve er forberedelsestiden 20 – 40 minutter og fremlæggelsen på 20 – 40 minutter. - Til en mundtlig gruppeprøve er forberedelsestiden 40 – 60 minutter og fremlæggelsen 20 – 40 minutter. – I forberedelsestiden må eleven som hjælpemidler benytte egne noter og ordbøger.

I 3. *fremmedsprog* er prøven mundtlig og individuel. Forberedelsestiden er 20 – 40 minutter og fremlæggelsen 20 minutter. I forberedelsestiden må eleven som hjælpemidler benytte egne noter og ordbøger.

I fagene *Matematik, Biologi og Naturgeografi* er der 2 prøveformer: Prøveform A eller prøveform B. Prøveform A er en individuel mundtlig prøve, og prøveform B er en mundtlig-praktisk prøve. Læreren i faget beslutter i samråd med eleverne i klassen, hvilken prøveform der skal anvendes. I forberedelsestiden må eleven anvende alle de hjælpemidler, der har været benyttet i den daglige undervisning.

Til *prøveform A* forbereder den enkelte elev sig i 20 – 40 minutter og fremlæggelser i 20 minutter.

Til *prøveform B* arbejder den enkelte elev eller en gruppe på højst 3 elever sammen om en praktisk og teoretisk problemstilling. Under prøven taler censor og lærer med den enkelte elev. Prøvetiden er i alt 2 timer.

Prøven i *Fysik/kemi* er en mundtlig-praktisk prøve, hvor den enkelte elev eller en gruppe på højst 3 elever arbejder sammen om en praktisk og teoretisk problemstilling. Under prøven taler censor og lærer med den enkelte elev om elevens arbejde. Prøvetiden er i alt 2 timer. Til prøven må eleven anvende alle de hjælpemidler, der har været benyttet i den daglige undervisning.

Prøveform B og den mundtlige-praktiske prøve i *Fysik/kemi* er altså anderledes end de øvrige mundtlige prøver, idet eleven eller en gruppe af elever arbejder sammen i hele prøvetiden og løbende viser lærer og censor processen og de fundne faglige resultater.

I faggruppen *Lokale valg, dvs. Håndværk og design, Kunst og arkitektur, Idræt og udeliv eller Musik, sang, bevægelse og drama*, er prøven mundtlig-praktisk, og den kan være enten individuel eller med en gruppe af elever. - Til en individuel prøve er forberedelsestiden 20 – 40 minutter og fremlæggelsen på 20 – 40 minutter. - Til en gruppeprøve er forberedelsestiden 40 – 80 minutter og fremlæggelsen 20 – 80 minutter. I forberedelsestiden må eleven som hjælpemidler benytte de ting, der nødvendige for at løse opgaven, og det samme er gældende i fremlæggelsen.

Afslutning på prøven

Når fremlæggelsen er afsluttet, eller når prøvetiden er udløbet, forlader eleven eller gruppen af elever prøvelokalet. Herefter taler lærer og censor sammen om og vurderer den enkelte elevs præstation. Herefter gives hver enkelt elev en karakter. Læreren meddeler eleven karakteren, og censor skal være til stede under denne meddelelse.

Sprog

I *Matematik, Fysik/kemi, Biologi, Naturgeografi, Samfundsfag, Religion og filosofi og Lokale valg* vælger eleven selv, hvilket sprog den mundtlige eller den mundtlig-praktiske prøve skal foregå på: enten grønlandsk eller dansk. Også i opgaveforlægget, som eleven trækker til prøven, kan der vælges mellem grønlandsk eller dansk tekst. Eleven skal i samarbejde med sin lærer have bestemt dette i god tid inden prøven. - Til prøven kan eleven få udleveret opgaveforlægget på det andet sprog og bruge det som sproglig støtte i sin forberedelse. Det betyder, at opgaveforlæggene skal udarbejdes med grønlandsk tekst og med dansk tekst, hvis der i en klasse er elever, som ønsker at fremlægge på enten grønlandsk eller dansk.

I sprogfagene *Grønlandsk, Dansk, Engelsk og 3 fremmedsprog* kan eleven *ikke* vælge sprog til den mundtlige prøve. Prøven i faget *Grønlandsk* foregår på grønlandsk, prøven i faget *Dansk* foregår på dansk osv. Kort kan det siges, at den mundtlige prøve i sprogfagene foregår på det aktuelle sprog, som eleven er til prøve i. Ligeledes vil prøveoplæggene i sprogfagene *ikke* indeholde oversættelser.

Mere information

Eleverne skal være opmærksomme på, at der er forskellige krav i de enkelte fag, og at de kan få yderligere information hos deres lærer.

Projekt opgaven

Alle elever skal udarbejde og fremlægge en projektopgave i januar eller februar.

Kort er forløbet således, at der er 2 skoledage til emnevalg og planlægning, 2 uger til informationsindsamling, 5 skoledage til udarbejdelse af projektopgaven. Alle disse ting er en del af den daglige undervisning.

Lærerne skal give klassen særlig vejledning om klassens overordnede emne og elevens individuelle valg af emne til projektopgaven. Klassen skal være med til at bestemme det overordnede emne. Det overordnede emne skal kunne anskues fra flere faglige synsvinkler.

Eleverne skal informeres grundigt om planlægningen af projektopgaven, informationsindsamling og vejledning under selv udarbejdelsen af opgaven. De skal ligeledes vide, hvilke krav og kriterier for vurderingen, der er for opgaven.

Under udarbejdelsen af projektopgaven arbejder eleverne normalt sammen i grupper af 4 elever.

Projekt opgaven er skriftlig, og eleverne vælger selv, om de vil skrive opgaven på grønlandsk, dansk, engelsk eller 3. fremmedsprog. Der skal være et resumé på et andet sprog, end det valgte.

Fremlæggelsen af projektopgaven er en prøve og skal ske inden udgangen af februar. Projekt opgaven bedømmes af læreren med et skriftlig udtalelse og en karakter, der begge fremgår på elevens afgangsbrev fra folkeskolen.

Sygdom

Hvis en elev, der er tilmeldt en prøve, bliver forhindret i at gennemføre prøven på grund af sygdom eller af andre, ganske særlig årsager, skal eleven straks give skolen besked.

Hvis skolen ikke får besked, betragtes eleven som udeblevet fra prøven.

Ved sygdom skal eleven henvende sig til den lokale sundhedsmyndighed, fx sygehuset i byen, senest på dagen for prøven og få en attest for sygdommen. Attesten afleveres til skolen.

Ved sygdom under de skriftlige prøver kan eleven tidligst komme til en ny prøve i den kommende prøvetermin, dvs. året efter.

Ved sygdom under de mundtlige prøver kan eleven komme til ny prøve i et fag i samme prøvetermin, dvs. inden skoleåret slutter, eller i en ekstraordinær prøvetermin, dvs. i starten af næste skoleår.

Hvis en elev på grund af sygdom bliver forhindret i at gennemføre projektopgaven, skal eleven have mulighed for at aflevere en individuel projektopgave inden 15. april.

Særlige forhold

Specialundervisning

Elever, som i et eller flere fag modtager specialundervisning, supplerende undervisning eller anden specialpædagogisk bistand, kan fritages for prøver i de pågældende fag.

Dispensationer og forsøgsordninger

Departementet for uddannelse kan tillade forsøg med andre prøveformer. Ansøgningen skal være Departementet i hænde senest 1. december og skal være begrundet i pædagogisk udviklings- og forsøgsarbejde.

Klageregler

Klager over prøveoplæg, afvikling af prøver og karakterer kan indgives af elever og forældre. Klagen skal være skriftlig og begrundet og indgives til skolens leder.

Fristen for at indgive en klage er 4 uger fra den dag, hvor karakteren er meddelt, eller prøven er afholdt.

Ved klage over karakteren i de skriftlige prøver har den, der klager, ret til at få udleveret en kopi af sin besvarelse.

Anvendelse af computer til prøverne

Anvendelse af computer til prøverne i fagområder i Lokale valg kan finde sted, hvis elevens præsentation kræver det.

Det kan i fagområdet være nødvendigt med specielle programmer ud over de almindeligt anvendte tekstbehandlingsprogrammer. Generelt er det gældende, at computeren ikke må have adgang til Internet.

Bilag:**Fagområdets formål****Synopsis med læringsmål i faget****Karakterbeskrivelse mundtlig-praktisk****Klip fra bekendtgørelsen om den afsluttende evaluering i folkeskolen**

Formålet for undervisningen i lokale valg

(Jf. § 38 i Hjemmestyrets bekendtgørelse om trinmål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder.)

Formålet med undervisningen er, at eleverne opnår indsigt og alsidige færdigheder inden for fire fagområder: håndværk og design, kunst og arkitektur, idræt og udeliv samt musik, sang, bevægelse og drama. Lokale traditioner og kulturelle arrangementer inddrages i de lokale valg med henblik på at skabe forståelse af sammenhænge mellem den kulturelle og den praktiske og musiske dimension. Undervisningen skal desuden medvirke til, at eleverne får indblik i og forståelse for moderne såvel som ældre kulturhistoriske værdier og udtryk.

Stk. 2. Undervisningen skal give eleverne positive oplevelser med praktisk, musisk og fysisk aktivitet. Undervisningen skal fremme elevernes psykiske velvære, oplevelsestrang, kreativitet og skaberglæde samt give dem tillid til egne praktiske evner og formåen inden for skabende aktivitet og ikke-sproglige udtryksformer.

Stk. 3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne oplever værdien og glæden ved at udføre praktiske, musiske og fysiske aktiviteter i fællesskab med andre. Undervisningen skal styrke elevernes lyst til og øge deres forudsætninger for at deltage i lokale kulturelle, sociale og erhvervsrettede aktiviteter.

Stk. 4. Undervisningen skal give eleverne indblik i og forståelse af eget og andres samfunds kulturelle liv og levevis. Eleverne skal gennem arbejde med sammenhænge mellem materialer, tradition og kultur opnå kompetence til at vurdere og udvikle kulturelle udtryk og omgangsformer.

Læringsmålene for lokale valg på alle trin

Ved afslutningen af <i>ungstetrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>melletrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinnet</i> forventes det, at eleverne
Håndværk og design		
Håndarbejde		
<ul style="list-style-type: none"> • har tilegnet sig et grundlæggende kendskab til forskellige materialer og deres anvendelse • kan bruge fantasi og oplevelser som udgangspunkt for skabende arbejde med tekstiler • udvikler evnen til at samtale om egne og andres arbejder • har arbejdet med brug af tekstiler ved f.eks. udsmykning, dukketeater m.m. • har arbejdet med farverne og deres betydning i arbejdet • har stiftet bekendtskab med de grønlandske håndarbejds traditioner, f.eks. i form af fremvisninger og fortællinger • har arbejdet med de særlige grønlandske materialer og enkle teknikker, f.eks. filtning, skindsyning og perlesyning • behersker enkle dekorationsteknikker, f.eks. stofmaling og broderi • behersker enkle håndsnyningsteknikker • behersker enkle former for garnarbejde, f.eks. snoning og vævning 	<ul style="list-style-type: none"> • har et godt kendskab til valg af materialer, herunder materialernes forskellighed, kvalitet, anvendelses- og udtryksmulighed • er i stand til at eksperimentere med materialer og teknikker • har arbejdet med kompositionsprincipper, betydning af farvevalg samt formgivning • udvikler evnen til at samtale om egne og andres arbejder, eleverne skal kunne give konstruktiv kritik • har et godt kendskab til de grønlandske håndarbejds traditioner • har kendskab til enkle former for skindsyning • har arbejdet med forskellige former for bearbejdning af uld, f.eks. kartning og filtning • har kendskab til enkle former for perlesyning • behersker alsidige dekorationsteknikker, f.eks. broderi, applikation og silkemaling • behersker forskellige håndsnyningsteknikker • er fortrolig med symaskinen og dens muligheder • behersker flere former for garnarbejde, f.eks. enkel strik, hækling og vævning • behersker anvendelse og lettere tilretning af mønstre • kan benytte IT ved informationssøgning og evt. ved skitse- og designprocesser 	<ul style="list-style-type: none"> • er fortrolig med valg af materialer, herunder materialernes forskellighed, kvalitet, anvendelses- og udtryksmulighed • kan overskue hele arbejdsprocessen fra idé til færdigt produkt, herunder valg af form, materiale og teknikker • kan fremstille ting af æstetisk og funktionel værdi • er i stand til at eksperimentere og bruge utraditionelle materialer og teknikker • har arbejdet med fremstilling af beklædning, brugstekstiler samt mere skulpturelle ting • har indsigt i andre landes håndarbejds mæssige traditioner • er i stand til at arbejde med skitsetegning, måltagning og konstruktion* • kan benytte IT til bl.a. skitsearbejde og informationssøgning* • har arbejdet med betydningen af det personlige udtryk* • er i stand til at vurdere og tage stilling til økonomi og forbrug i designprocessen* • er i stand til at bruge grønlandske og danske faglige udtryk

Ved afslutningen af <i>ungstetrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>mellemtrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinnet</i> forventes det, at eleverne
Sløjd		
<ul style="list-style-type: none"> • kender de grundlæggende sikkerhedsregler i et værksted • kender de almindeligste værktøjers navne, brug og anvendelsesområder • har erfaringer med at save, bore, hamre, skrue og slibe med håndværktøj 	<ul style="list-style-type: none"> • har indgående kendskab til sikkerhedsregler for værktøj, værksteder og maskiner • anvender hensigtsmæssige arbejdsstillinger • har grundlæggende materialekendskab • kan anvende forskellige former for save, høvle og bor • kan forstå og bruge en arbejdstegning • er sikre i måltagning og opmærkning • kan lave samlinger med lim, søm, skruer og dyvler • behersker forskellige færdiggørelses-teknikker, eksempelvis slibning, olie- og voksbehandling, bejdning, maling og lakering • har kendskab til forskellige former for træskærerarbejde • kan gennemføre en arbejdsproces fra ide til produkt • kan læse grønlandske og danske brugsanvisninger for værktøj og materialer 	<ul style="list-style-type: none"> • har grundigt kendskab til funktion og brug af fagets maskiner • har viden om træforarbejdningsteknikker i kulturelt og historisk perspektiv • kan vedligeholde værktøj • har viden om fagområdets relation til ældre og nuværende erhverv • kan fremstille en brugbar arbejdstegning • kan udføre forskellige former samlinger, eksempelvis; fældning, slidsning, tapning • kan udføre almindelige småreparationer • har kendskab til finering og drejning • kan gøre sig æstetiske og funktionelle overvejelser i forbindelse med arbejdsopgaver • selvstændigt og i fællesskab kan løse arbejdsopgaver fra ide til produkt • kan vælge og anvende arbejdsmetoder og værktøjer hensigtsmæssigt • behersker grønlandske og danske fagudtryk
Hjemkundskab		
<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse af kostens betydning for krop og sundhed • kender forskel på sunde og usunde madvarer • kender de grundlæggende hygiejne- og sikkerhedsregler i køkkenet • har viden om måltiders betydning i kulturelle og sociale fællesskaber • kan fremstille simple retter og dække bord • kan vaske op og rydde et køkken efter brug 	<ul style="list-style-type: none"> • har viden om de forskellige levnedsmiddelgrupper og deres betydning i kosten • har viden om de almindeligste råvarer, deres oprindelse, forarbejdning og opbevaring • behersker de grundlæggende hygiejne- og sikkerhedsregler i køkkenet • har viden om lokale madtraditioners kulturelle og historiske baggrund og udvikling • kan fremstille varierede og sunde måltider • behersker almindelige madlavningsmetoder og teknikker såsom: kogning, stegning og bagning • kan planlægge indkøb og arbejds gange samt fordele køkkenarbejdet i fællesskab 	<ul style="list-style-type: none"> • har viden om vitaminers, mineralers og andre næringsstoffers betydning for kosten til forskellige aldersgrupper • har kendskab til almindelige tilsætningsstoffer og deres miljøpåvirkninger på råvarer • kender og ved hvad en varedeklaration skal bruges til • kan forholde sig kritisk til oplysninger om kost og madvarer • har viden om enkelte vigtige mikroorganismer og konserveringsprincipper • har viden om enkelte vigtige rengøringsmidlers sammensætning, opbevaring, brug og miljøpåvirkning • kan planlægge og fremstille måltider af forskellig kulturel oprindelse • kan planlægge og fremstille menuer til forskellige lejligheder, selvstændigt og i fællesskab • kan udvikle egne variationer af kendte retter og bagværk* • har kendskab til madlavningens kreative og æstetiske dimensioner

Ved afslutningen af <i>yngstetrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>melletrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinnet</i> forventes det, at eleverne
	<ul style="list-style-type: none"> • kan planlægge og sammensætte måltider ud fra lokale forhold, almindelige kostanbefalinger og økonomi • kan forarbejde og tilberede grønlandske madvarer, herunder fremstilling af traditionel grønlandsk proviant 	
<ul style="list-style-type: none"> • kender almindelige køkkenredskabers navne og brug på dansk og grønlandsk 	<ul style="list-style-type: none"> • kan omsætte opskrifter efter antal personer og råvarers tilgængelighed • kender betydningen af hensigtsmæssige arbejdsstillinger • er sikre i anvendelsen af forskellige måle- og vejeinstrumenter • kan anvende danske og grønlandske opskrifter samt finde opskrifter på Internettet 	<ul style="list-style-type: none"> • behersker grønlandske og danske fagudtryk
Design		
<ul style="list-style-type: none"> • har arbejdet med enkle materialeundersøgelser • har kendskab til enkle skitseprocesser • har mødt og diskuteret forskellige genstandes brugsværdi og funktioner • kender og kan beskrive hverdags brugsgenstande og deres funktioner • kender almindelige genstandes navne på grønlandsk og dansk 	<ul style="list-style-type: none"> • har kendskab til og erfaring med forskellige materiale og materialeundersøgelser • kender og kan bruge flere forskellige skitseringsprocesser • kender og kan bruge enkelte konstruktionsmetoder • kan bruge viden og erfaring fra de andre fagområder • kan opstille kriterier for form og funktion og tilrettelægge en arbejdsproces fra ide til produkt • har kendskab til materiale-, traditions-, og kulturbetydning for udviklingen af brugsgenstande • har kendskab og forståelse af kulturhistoriske og traditionsbundne værdier • har særligt kendskab til udviklingen af enkelte grønlandske brugsgenstande • her kendskab til enkle erfaringsindsamlingsmetode • har begyndende kendskab til industrielle designprocesser • kan bruge IT til skitsering og informationsøgning • kender og kan bruge danske og grønlandske fagudtryk 	<ul style="list-style-type: none"> • behersker grundlæggende materiale-, form- og funktionsundersøgelser • kender og bruger relevante skitserings- og udviklingsprocesser • arbejder afprøvende med materialer, form og funktion • kender relevante konstruktionsmetoder i forskellige materialer i f.eks. papir og pap, træ, metal, ler • kender og forholder sig til design i hverdagen såvel som til udviklingen af nyt design. • forstår den kulturhistoriske betydning for udvikling og brug af designede brugsgenstande • har grundigt kendskab til udviklingen af udvalgte grønlandske brugsgenstande, samt ideer til nyudvikling af disse • kan vurdere brugergrupper/målgrupper for udvalgte brugsemner og designs • kan bruge IT som redskab til skitse-, design- og dokumentationsprocesser. Samt til informationsøgning. • bruger grønlandsk og dansk som kommunikationsprog i arbejdsprocesserne

Ved afslutningen af yngstetrinnet forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af mellemtrinnet forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af ældstetrinnet forventes det, at eleverne
Arkitektur		
<ul style="list-style-type: none"> • har oplevet og erfaret forskellige rums funktioner og betydning • kan finde og beskrive rum man kender • har oplevet og erfaret bygningers enkeltdele og deres brug; f.eks. døre, vinduer, trapper osv. • kan se og mærke lysets betydning for et rum • har oplevelser med både uderum og inderum; f.eks. legeplads og legerum • kan tegne eller modelbygge huse eller andre byggerier med forskellige funktioner • kan tegne uderum med forskellige funktioner 	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive forskellige typer af "bosteder"; f.eks. bygd, landsby, bjergby, storby osv. • kender hvilke materialer man kan bygge med • kender de materialer, der bruges i Grønland, til at bygge huse og andre byggerier med • kan beskrive og registrere ved hjælp af opmåling, foto og tekst • kan beskrive rum/ bygninger eller lign. ved hjælp af sanseudtryk, funktioner og lysets virkning • kan tegne, designe eller modelbygge et rum eller hus eller andet byggeri ud fra en ide og forskellige relevante funktionskriterier • kan forstå og beskrive materialernes betydning for et rum/ byggeris udtryk • kender enkelte kulturers byggestile • kan bruge IT til tegning og informationsøgning • kan bruge relevante grønlandske og danske fagudtryk 	<ul style="list-style-type: none"> • behersker grundlæggende arbejdsmetoder og teknikker til beskrivelse af rum, huse, bygninger osv. • har begyndende indblik i almindelige byggeprocesser fra projektering til færdigt byggeri • kan opmåle, tegne og modelbygge/konstruere rum/ huse/ bygninger / andet • kan opstille kriterier til form, funktion og æstetik for et byggeri, f.eks. udtrykke farvers, lys og teksturers betydning for oplevelsen af et hus • kender og forstår dele af arkitektens historie, her i blandt den græske, den modernistiske og den grønlandske • kan bruge faglitteratur og andre relevante opslagsværker til belysning af forskellige emner • bruger forskellige metoder til erfaringsindsamling og dokumentation af forløb • bruger IT i relevante sammenhænge • kan bruge grønlandsk og dansk som kommunikationssprog i arbejdsprocesserne

Ved afslutningen af <i>ungstetrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>mellentrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinnet</i> forventes det, at eleverne
Udeliv		
<ul style="list-style-type: none"> • her erfaringer med vandreture og cykelture samt forberedelserne hertil • har kendskab og erfaring til andre udendørs aktiviteter, som f.eks. rulle-skøjter, skateboard, kurebræt eller skiløb mm • har erfaring med sæsonbetonede aktiviteter, som bærplukning, julepyntindhentning osv. • har tilegnet sig enkelte færdigheder i udeliv og sikkerhed samt ansvarlighed overfor naturen • har erfaring med bålavning og bagning af f.eks. snobrød • udvikler evnen til at bruge både danske og grønlandsk ord og vendinger i undervisningen 	<ul style="list-style-type: none"> • har tilegnet sig grundlæggende færdigheder i planlægning, forberedelse, gennemførelse og evaluering af ture i naturen, f. eks vandreture, cykelture, skiture, rideture, slædeture, kajakture osv. • har grundlæggende færdigheder i orientering og løb i naturen. • har erfaringer med forskellige lege i naturen f.eks. stratego • har tilegnet sig færdigheder i sikkerhed og hensigtsmæssig færden i naturen • har kendskab til basal førstehjælp • har tilegnet sig færdigheder i valg af tøj og udstyr til ture i naturen • har erfaringer og færdigheder indenfor lejrslagning og madlavning på bål eller kogesæt • har kendskab til lokal flora og fauna, og ansvarsfuld omgang med denne. • kan bruge flora og fauna ved tilberedning af mad o. lign. • har erhvervet grundlæggende færdigheder indenfor jagt og jagtetik samt fiskeri og fiskerietik • kan bruge både dansk og grønlandsk som kommunikation i forskellige sammenhænge 	<ul style="list-style-type: none"> • behersker planlægning og tilrettelæggelse af ruter og udstyr for mindre grupper • behersker gennemførelsen af forskellige typer af ture i naturen for mindre grupper • har grundlæggende kendskab og erfaring med flere af følgende udelivsaktiviteter: O-løb, cykelture, skiløb, rulle-skøjter, ridning, kajakroning eller slædekørsel • behersker forskellige knob og stik • har grundlæggende forståelse af og indsigt i sikkerhed i forbindelse med udeliv • kender og kan give førstehjælp • har grundlæggende forståelse af og indsigt i de sammenhænge, der er imellem mennesket og naturen, både lokalt og globalt • behersker grønlandske såvel som danske faglige udtryk

Ved afslutningen af <i>ungstetrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>melletrinnet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinnet</i> forventes det, at eleverne
Musik, sang, bevægelse og drama		
Sang		
<ul style="list-style-type: none"> • kan synge flere forskellige danske og grønlandske børnesange, årstids- og højtidsange • kender forskellige rim og remser • kan synge enstemmigt og enkle kanoner • kender forskellige sanglege og har prøvet at dramatisere kendte sange • kan digte små pjattetekster, sange o. lign • har fornemmelse for stemmens brug, f.eks.: at kunne synge <i>til</i>, at være en del af et stort fællesskab, synge i naturligt stemmeleje (C1 – E2). 	<ul style="list-style-type: none"> • kan flere forskellige grønlandske og danske årstids-, morgen-, højtidsange og salmer • kan forskellige børnesange, rim og remser • kan synge flerstemmigt, bl.a. kanon, overstemmer og ostinater • kan synge lettere korsang • kan synge fra sangbog og kopier • kan lave selvkomponerede småtekster • kender og kan synge udenlandske sange og populærmusik. • kan synge i mikrofon • har bevidsthed om stemmens muligheder, f.eks. artikulation, smidighed i stemmen, opmærksomhed omkring det rigtige stemmeleje, fællesskabsoplevelser og æstetik og udtryk. • kan synge i naturligt stemmeleje. (C1-E2) 	<ul style="list-style-type: none"> • kan flere forskellige grønlandske og danske årstids-, morgen-, højtidsange og salmer • kan synge enstemmigt, flerstemmigt og diverse over- og understemmer • er fortrolige med at synge fra sangbog og kopier • kan skrive små tekster og fabulere legende • kan bruge udenlandske sange og populærmusik i forbindelse med opsætninger • er fortrolige med at synge i mikrofon
Musik		
<ul style="list-style-type: none"> • kender og fornemmer rytme, start/stop og puls • har fornemmelse for tonalitet, lydstyrke, lydlængde og tonehøjde • har afprøvet legende improvisationer og imitationer • har arbejdet i rytmiske sammenhænge med trommer, rytmeinstrumenter, stavinstrumenter, strengeinstrumenter og tangentinstrumenter • har prøvet lettere legende sammenspil • har arbejdet med enkle melodistemmer og enkle modstemmer 	<ul style="list-style-type: none"> • har fornemmelse for puls og tonalitet, skelne tonehøjde, lydstyrke og –længde • kender relevante betydningsfulde grønlandske, danske og udenlandske nye og gamle komponister og sangskrivere samt vigtige værker • kan spille lette melodier og melodistemmer på forskellige instrumenter, f.eks. guitar, tangentinstrument, bas, blikfløjte eller kazoo • kender og har arbejdet med forskellige musiktraditioner og musikretninger, f.eks. grønlandsk trommetradition, rock, latin og swing • kan spille enkle akkorder, lette ostinater, simple understøttelser og akkompagnement samt improvisere legende • kan sammenspil med udgangspunkt i f.eks. lettere legende trommerundkreds og / eller lette 2 til 3 – akkord-numre • kan bruge forskellige instrumenter som rytmisk grundfundament, her i blandt trommer, rytmeinstrumenter, stavspil, strengeinstrumenter, tangent- og blæseinstrumenter • kan bruge stavspilsinstrumenter til enkle modstemmer, rytme- og pulsmarkering • kender og kan bruge forskellige rytmiske stilarter, f.eks. calypso og cha-cha. • kan sikkert fornemme en puls, holde et tempo, bruge indsats, afslag og dynamik • kender lette dur- og molakkorder på klaver 	<ul style="list-style-type: none"> • har grundlæggende musikteoretisk kendskab f.eks. fornemmelse for puls, tonalitet, visualiseringsmuligheder, vigtige komponister og værker • kender og spiller på forskellige instrumenter, både solo og i sammenspil • arbejder improviserende og legende • komponerer, improviserer og fabulerer musikalsk • spiller lette ostinater, akkorder, understøttelser, rifs og melodistemmer • kender og bruger trommerundkreds som akkompagnement til bl.a. sammenspil • har sammenspil i forbindelse med bl.a. musicals, bands, dans og sang • er fortrolige med at bruge forskellige instrumenter som rytmisk grundfundament, her i blandt trommer, rytmeinstrumenter, stavspil, strengeinstrumenter, tangent- og blæseinstrumenter • kender og bruger mange forskellige rytmiske figurer og stilarter • kender og bruger dur- og moltonarter og har overblik over tonernes placering.

Ved afslutningen af <i>ungstetrinet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>melletrinet</i> forventes det, at eleverne	Ved afslutningen af <i>ældstetrinet</i> forventes det, at eleverne
<ul style="list-style-type: none"> • har stiftet bekendtskab med forskellige direktionsformer • har stiftet bekendtskab med forskellige notationsformer, f.eks. noder • har mødt formerne ABAB og AABAB 	<ul style="list-style-type: none"> • har arbejdet med forskellige direktionsformer • har stiftet bekendtskab med bl.a. det konventionelle nodesystem og rytmenotationer • kender formerne ABAB, AABAB og ABACB • bruger opmærksomhed, koncentration og disciplin i arbejdsprocesserne 	<ul style="list-style-type: none"> • kender og bruger forskellige notations- og direktionsformer. • kender og bruger formerne ABAB, AABAB og ABACB
Bevægelse		
<ul style="list-style-type: none"> • kan danse enkle grønlandske polkaer • kender enkle grundtrin på basis af trommeindlæring, f.eks. firkantsgang/etnisk grundtrin • kender og bruger rytmer i selvkomponerede danse • har koncentration og disciplin i arbejdsprocesserne 	<ul style="list-style-type: none"> • kender og kan forskellige folkedanse, seriedanse og grønlandske polkaer • kender forskellige bevægelsesmønstre indlært gennem lege og danse • kan integrere bevægelse i forskellige musik- og sanglege. 	<ul style="list-style-type: none"> • kender og kan forskellige dansetrin, seriedanse, folkedanse, seriedanse og polkaer. Hip-hop og showdance • arbejder med frie bevægelser og musikalsk dramatisering • har kendskab til grundtrin og faste bevægelsesmønstre på baggrund af trommespil, rytmer og danse • kan lave imitationer til sang og musik • har arbejdet med integrerede forløb med dans, sang og musik, f.eks. musicals • arbejder med og udvikler forståelse af kroppens muligheder for koordinering, rytmicitet og glæden ved bevægelse til musik • arbejder med at perfektionere samspillet mellem krop, rytme og musik
Drama		
<ul style="list-style-type: none"> • har erfaringer med kropsfornemmelser og fornemmelser for krop og rum • har arbejdet med kropslige figurer og figurer i rummet • har tilegnet sig færdigheder i koncentration og iagttagelse • kan arbejde alene og i grupper med enkle kropslige udtryk • har erfaringer med indøvelse af små forløb • udvikler evnen til at bruge både danske og grønlandske ord og vendinger i undervisningen 	<ul style="list-style-type: none"> • har tilegnet sig grundlæggende erfaringer og kendskab til fornemmelser for krop og rum • har tilegnet sig færdigheder indenfor kropsarbejde med figurer, mimisk- og statusarbejde • har udviklet evnen til at bruge koncentration og iagttagelse i dramarbejdet • har grundlæggende kendskab til indøvelse af dramatiske forløb, med udgangspunkt i kendte såvel som ukendte tekster. • har begyndende erfaringer og kendskab til rekvisit og replikarbejdet • har erfaringer med maskearbejde • har begyndende kendskab til genre • kan bruge dansk og grønlandsk som kommunikation i forskellige sammenhænge 	<ul style="list-style-type: none"> • har beherskelse af forskellige kropsudtryk og kropsarbejde, f.eks. mimiske udtryk • har beherskelse af evnen til at bruge koncentration og iagttagelse i det dramatiske arbejde • har en veludviklet form for disciplin og selvdisciplin • behersker samarbejdet såvel som enkeltpræstationer i forbindelse med dramaarbejdet • kan arbejde med selvstændige forløb fra ide til færdigt drama • kan arbejde med indøvelse af faste forløb, med udgangspunkt i tekst • har erfaringer med opsætning af større dramaforløb, f.eks. musicals, og teaterstykker • behersker grundlæggende rekvisit – og replikarbejde • forstår genrebegreber og har kendskab til forskellige teatertraditioner, her i blandt grønlandske traditioner, tragedien, det naturalistiske teater og absurdteater • kan bruge grønlandske, danske og eventuelt engelske faglige udtryk i arbejdet med drama

Vejledende karakterbeskrivelse
 Folkeskolens afsluttende evaluering
Lokale valg
 Mundtlig-praktisk

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
A	Fremragende	<p>Eleven viser gennem sin præsentation stor sikkerhed i alle tre discipliner: kultur-tekniske færdigheder, teoretiske kundskaber og egne refleksioner.</p> <p>Elevens præsentation er bredt dækkende indenfor fagområdet. Eleven demonstrerer stor sikkerhed i anvendelse og beherskelse af de kultur-tekniske færdigheder herunder godt kendskab til egenskaber og anvendelse af materialer og redskaber. Eleven udviser stor sikkerhed i faglige begrundelser og udtryk samt anvender og relaterer sin præsentation til teori.</p> <p>Præsentationen fremstår som flot gennemarbejdet og afsluttet. Eleven udviser stor selvstændighed, kreativitet og engagement.</p> <p>Eleven giver overbevisende udtryk for egne refleksioner og dokumenterer sin egen udvikling (fx portfolio).</p>
B		
C	Godt	<p>Eleven demonstrerer, at alle tre discipliner: kultur-tekniske færdigheder, teoretiske kundskaber og egne refleksioner, er indeholdt i præsentationen.</p> <p>Elevens præsentation er nogenlunde dækkende for fagområdet. Eleven demonstrerer anvendelse og beherskelse af de kultur-tekniske færdigheder herunder kendskab til egenskaber og anvendelse af materialer og redskaber. Eleven anvender faglige begrundelser og udtryk og relaterer sin præsentation til teori.</p> <p>Præsentationen fremstår som gennemarbejdet og afsluttet. Eleven udviser selvstændighed, kreativitet og engagement.</p> <p>Eleven giver udtryk for egne refleksioner og dokumenterer sin egen udvikling (fx portfolio).</p>
D		
E	Tilstrækkeligt	<p>Eleven demonstrerer, at præsentationen delvis indeholder alle tre discipliner: kultur-tekniske færdigheder, teoretiske kundskaber og egne refleksioner.</p> <p>Elevens præsentation dækker en snæver del af fagområdet.</p> <p>Eleven demonstrerer usikker anvendelse af de kultur-tekniske færdigheder herunder nogenlunde kendskab til egenskaber og anvendelse af materialer og redskaber. Eleven anvender nogle faglige begrundelser og udtryk og kender noget relevant teori.</p> <p>Præsentationen fremstår som ustruktureret og delvist uafsluttet. Eleven er usikker i sin fremlæggelse og mangler dokumentation for egen udvikling.</p>
Fx		
F		

Kapitel 9

De øvrige prøver

Lokale valg

§ 86. Der kan afholdes prøve i fagene håndværk og design, kunst og arkitektur, idræt og udeliv og musik, sang, bevægelse og drama. Prøverne er mundtlige/praktiske.

Stk. 2. Prøverne består af en forberedelse og en fremlæggelse. De kan gennemføres individuelt eller i en gruppe. Til en individuel prøve gives 20-40 minutter til forberedelsen og 20-40 minutter til fremlæggelsen. Til en gruppeprøve gives 40-80 minutter til forberedelsen og 40-80 minutter til fremlæggelsen. Tidsrammen fastsættes af læreren og eleverne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter regler for prøvernes indhold, afvikling og bedømmelse. Direktoratet for uddannelse udarbejder vejledninger herom.

Stk. 4. Har kommunalbestyrelsen ikke fastsat regler i henhold til stk. 3, er læringsmålene i den vejledende læreplan gældende.